

Telegrafu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiiu la expediția poștei, prețu a 4 fl. r. poșta cu bani și prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețu prenumeratiunii pentru Săbiiu este pe an 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de an 3 fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe un an 8 fl. i. a. pe o jumătate de an 4 fl. v. a. Pentru principate și țări străine pe an 12 fl. v. a. anu 6 fl. Inserate se plătesc pentru întâia dată cu 7 cr. sirul, pentru a doua dată cu 5 fl. cr. și pentru a treia repetiție cu 3 fl. cr. v. a.

Nr. 32. *scrie* ANULU XXIII.

Săbiiu în 24 Aprilie (6 Maiu) 1875.

Sinodul arhidieceșan.

Duminică în 20 Aprilie a. c. după ce a premersu chemarea sântului spiritului în biserică, a deschis Escelentia Sea Prăsantitulu Archieppu și Metropolitu Mironu Romanulu sinodulu cu următoarea cuvântare:

Preastimatiloru Domni Deputati! Iubitiloru frati! Iubitiloru fii sufletesci!

De câte ori în viața noastră privată și socială ne suprimă unele întemplieri mai însemnate, cari noi cu mintea noastră cea marginată nu le-am prevedut, nici le-am putut precalcu: de atâtea ori credința creștină ne conduce a recunoștea și a adora în speciale cazuri de acestea prevedinți dumnezeiești, carea pre căi nepetrunse de minte omenăscă lucrăa necurmatu pentru scopurile comune ale omenimii.

Astfelu de momentu neprevădu și neprecalculat ni infatisă stramutările, ce se întemplieră dela ultimă intrunire a sinodelor noastre ordinare eparchiali cu unele persoane puse în fruntea organismului nostru bisericescu, în a căroră urmărie eu insumi pre neașteptate me află astăzi aici în mediloculu reprezentantiloru clerului și poporului arhidieceșan în calitate de arhiepiscopu și metropolitu.

Abia adevă se alină în cătu-va dorerea comună, ce o produsă în peptulu fiescă-cărui creștinu binesimțoriu preacurundă mărte a restauratorului vieții noastre bisericesci, a marelui și neuitatului arhieru Andreiu odinioară baronu de Siagun: și eata scaunulu aceluiași deveni și a două ora în vacanță prin curundă trecere a următorului seu, a blandului și cu multe alte virtuți strălucitului arhieru Procopiu Ivacicoviciu, la alta provincie metropolitană, care trecere o pretinsă interesele superioare ale santei noastre biserici ortodoxe.

Chiamatu pre căile prevedute în statutulu organicu la scaunulu acestor străluciti ierarhi ai santei noastre biserici, ce amu pututu eu se face alta, Preastimatiloru domni, Iubitiloru frati și fii sufletesci? decât a urmă carările designate mie de prevedință, a me rumpe din legăturile scumpe, în cari me aflăm cu eparchia mea de mai înainte, a me despartii preacurundă de iubirii și cunoscutii mei de acolo, și a veni aici spre a suscepe o misiune nouă în folosulu santei noastre biserici.

Conșciu de neajunsurile mele personale, nu asi fi avutu îndrăznici de a me ingăgia la o sarcină asiă de mare, între impregiurări pentru mine atât de grele: deca după Ddieu nu mi asi fi pus totă fiducia în sentimintele curate creștinesci ale clerului și poporului arhidieceșan, cari mi dau deplină garanție despre acea: că în suportarea sarcinei arhipastoresci, și adevă întrun năsuție mele spre binele și prosperarea arhidieceșei, voi fi spriginut cu totă caldura.

Contandu la astu-feliu de spriginire din partea clerului și poporului arhidieceșan, cu ajutorulu lui Ddieu voi conduce și continuă lucrările începute de fericitulu meu predecesoru marele arhieru Andreiu, năsuindu prin concursulu respectivelor organe intracolo: că institutiunile noastre bisericesci pre bazea santei scripturi, a canoanelor și a statutulu nostru organicu sa se desvolteze în direcțiunea cea mai salutară pentru societatea noastră creștină.

Voiu folosi deosebi toate medlocele instructive și corective spre acea, că moralitatea creștină sa se înrădăcească la poporul nostru; spre acestu scopu dorescu a vedea sântă noastră biserică prevedută cu preoti luminați și cu invetatori bine calificați pentru a răspândi cultura cea adevărată între popor.

Nu voi suferi nici odată, că pasiunile și interesele particulare sa aibă rol în viața noastră bisericească, ci mai vertosu voi lucra spre a se face între noi cât mai stăruite legăturile dragostei creștinesci și a se realiza pretotindeni principiulu comuniunii, în carea ne aflăm că creștini, că membri ai unei provincii metropolitane și mai de aproape că membrii arhidieceșei noastre.

Bună armonia între cleru și popor e o condițiune esențială la prosperarea noastră; acestă trebuie să se sustină neantuită, prin respectarea reciproca a dreptulu de a participa ambele acestea elemente constitutive ale bisericii la regularea și dirigerea trebilor bisericesci după măsură prevedută în statutulu organicu.

Chiamarea mea este mai departe a priveghia și a lucra într-acolo: că disciplină, rândulu bun, dreptatea, ecuitatea, amora și frățietatea sa domnească între noi, și cu acestea să strălucască arhidieceșă noastră, și să se prezinte cât mai demna de rangulu ce-lu are fația de celelalte eparchii.

Cându dara acum pentru întâia oară amu onora de a me afla că arhipastoriu între reprezentantii clerului și poporului arhidieceșan adunati la sinodulu ordinariu anual, salutandu-ve Preastimatiloru domni, Iubitiloru frati și fii sufletesci! ve rogu pre totu și pre fiescă-carele: să binevoiti atât sub decursulu sesiunii sinodale, în carea intrăm astăzi, câtu și de aci înainte la totă ocaziunea a mi spriginii sincerele mele intențiuni spre binele arhidieceșei noastre; și cu acestea după premersă chiamare a dăului sântu, dădu-ve binecuvântare arhierăscă, sinodulu ordinariu arhidieceșan pentru anul curint 1875 lu dechiaru de deschis.

La care dep. I. Branu de Lemenyi răspunde:

„Escelentia Văștră!

„Prin cuvântarea Escelentiei Văștre, care totă este numai unu siru, unu buchetu de cele mai parintesci simțiminte, de cele mai sincere asigurări despre bună vointă a Escelentiei Văștre, și între altele că Escel. Văștră în înaltă-ve demnitate ve-ți priveghia, ve-ți lucra într-acolo: „că disciplină, rândulu bun, dreptatea, ecuitatea, amora și frățietatea sa domnească între noi, și cu acestea să strălucască arhidieceșă noastră, să se prezinte cât mai demna de rangulu ce-lu are fația de celelalte eparchii; că institutiunile noastre bisericesci pre bazea statutulu nostru organicu sa se desvolteze în direcțiunea cea mai salutară pentru societatea noastră creștină“. Cu aceste sublime expresiuni noi reprezentantii arhidieceșei amu remas încântati. Ve multămim Escelentia! din inimă și ve rugăm, primiti și din parte-ne cele mai cordiale asigurări că atât sinodulu arhidieceșan câtu și toate corporatiunile bisericesci *esistente*, ba întregu clerulu și poporul nostru credinciosu, din toate puterile și cu toate medlocele ve vomu spriginii totu-deună pre Escelentia Văștră întrun realizarea intențiuniloru celor parin-

tesci în interesulu Stei noastre Biserici și că sa putemu împreună implini cele cuprinse în cuvântarea Escelentiei Văștre, dorim și ve urăm din sufletu, că Ddieu parintiloru nostri și alu nostru sa ve tina întrun deplină sănătate întrun multi ani. Sa trăiască!!

La care sinodulu acompaniăa pre vorbitori cu vii eschiamări de: „Sa trăiască Escel. Sea Par. Archieppu și Metropolitu.“

Năfindu numerulu deputatiloru prezenti de ajunsu pentru a pute aduce concluse, presidiulu anunță ședința următoare pre Luni 21 Aprilie la 11 ore.

✓ Luni în 21 Aprilie după deschiderea ședinței se constată de nou neajunsulu numerulu celor prezenti spre a pute aduce concluse și asiă ședința se amana pre diu următoare.

✓ Marti în 22 Aprilie răspundendu la apelulu nominalu 33 deputati, prin urmărie fiindu sinodulu în stare de a face conclusu se cetesce protocolulu ședințelor precedente și se autentice. Urmăza constituirea buroului și se realegu notari: Dr. Ilariu Puscariu Nicolau Mihaltianu, Tomă Rosiescu, Ioanu Candrea, Ioanu Siandru, și Rubinu Patiti. Mai departe comisiunile permanente se realegu respective întrun câtu lipsescu unii deputati se întregescu în modulu urmatoriu: *comis. financiale*: Popea, Ratiu, Hanni, Dr. Borci, Cosmuti, D. Manole, Preda, Costinu, Schiau; *comis. de arondarea protop.*: Popea, Macelariu, Boiu, Dr. Mesiot, Branu de Lemeni, Ratiu, V. Rosiescu, Cosmuti, Papiu, Costinu și Patiti; *comis. verificat.*: Boiu, Popescu, Bolog, Dr. Borci, Bojitia și Siandru; *comis. scol.*: Boiu, Dr. Puscariu, Dr. Mesiot, Macelariu, Dr. Pecurariu, T. Rosiescu, Candrea, Mihaltianu, Costinu și Almasianu; *comis. pentru regul. parochiilor*: Hanni, Branu de Lemeni, Dr. Petcu, Baracu, Popescu și Bolog; *comis. bug. cassei*: Branu, Popescu, Popa, Siandru și Baracu; *comis. pentru propuneri*: Cristea, Fratesiu, D. Manole, Dr. Pecurariu, Bojitia și Preda; *comis. petitiunaria*: Tordosianu, Sim. P. Moldovanu, Dr. Petcu, Patiti, Bojitia și Costinu.

Presidiulu prezintă esibilele după care la propunerea deput. Dr. Borci se alege comisiunea ad hoc pentru raportulu consistoriulu arhidieceșan despre stramutarea ce s'a facutu în anul trecut în scaunulu arhieresc și metropolitanu, în persoanele urmatorilor deputati: Nicol. Popea, Ioanu Ratiu, Boiu, Bolog, Borci, Preda, Almasianu, Schiau, Cosmuti.

✓ Mercuri nu s'a intrunit ședința, pentruca sinodulu a lucratu în comisiuni.

Săbiiu 23 Aprilie.

„Ung. Lloyd“ se ocupa cu tinea natiunalitatiloru și dice între altele: La începutulu erei de fusiune aretau natiunalitățile ca aru fi aplecate spre o complanare pacifică a diferințelor; aplecarea acestă a disparutu mai tardiu; elementele cele mai serioase s'au retrasu, cele extreme domnescu ierăsi terenulu și presă natiunalistica esprima dominațiunea acestă foarte energicu. Aceste sunt fructele cele dintău (părgă) ale politice, carea la începutu sciă numai negă și

în fine a proclamatu „sfermarea“ dreptu massima guvernamentală. Precum se vede sistemă acestă curiosu „liberală“ va avea urmări intensive, cu deosebire între romani. Pentruca procedură acestă nu numai a sistat miscarea între romanii ardeleni în favorea participării la viața politică, ci se pare că a înduplecă și pre românii din Ungaria propria a pasi pre terenulu politice passive.

Pasagiulu acestă, scos din citatulu diurnalu, contine multu adevăru, pentruca în fația celor întemplieră dela fusiune încocă, în locu să crească, au scadiutu multu, speranțele celor cu intențiunile cele mai bune și mai curate. Omenii de bine vedu și se convingu pre fiască-dă, că intențiunile române spre o conlucrare armonică nu afla nici cea mai mică atențiune în sferele, unde se conduc sortile țării, ba dela fusiune încocă, fără de cea mai mică considerațiune, se caută toate medlocele spre a înstrăina și împinge toate spiritele în opusitiune cu cursulu politice interne de astăzi.

Scim sa apretiuim pusețiunea favorabilă a partidei dela putere de astăzi și nu o desconsiderăm cu vorbe pompoase, cari nu însemnează chiaru nimic, dă că martori atătoru schimbări politice, de unu tempu relativu scurtu încocă, totuși nu potemu suprima întrebarea, că ore pusețiunea de astăzi, în felulu acestă sustinută, este asigurată pentru vecii vecilor? Cu recelă cea mai mare a sangelui trebuie să dicem, că modulu urmatu de până acum, bruscu și respingetoriu, nu este tonulu celu adevăratu de a imblândi, amenințările preste totu, mai curendu au alte urmări decât cele așteptate din partea celor amenințati.

Dea a meritatu vre-o natiunalitate sa fie mai blădu tratată de către partidă dela putere, apoi a fostu românii, pentru că noi nu vrem sa presupunem că vre-ună din celelalte natiunalități aru fi fostu și aru fi mai putienu patriotica, dă de alta parte ierăsi trebuie sa ne mirăm și să întrebăm, că pre ce date istorice și bazea cine-va dubietatea cea mare în patriotismulu românilor?

Vederile și parerile omenilor potu fi diverse, inse precum partidă drepta de până acum n'a avutu dreptu sa acuse pre stângă și viceversa de tradăria de patria, asiă nu potu fi nici parerile diverginti ale românilor timbrate numai decât de scie Ddieu ce periculi pentru integritatea statulu, computandu aici chiaru și rătăcitele pareri ale unor politici de ai nostri încă foarte verdi în maturitatea lor.

Noi, pre lângă totă afirmatiunea diurnalulu „Ung. Ll.“, că romanii ardeleni ieră aru fi aplecati a nu participa la viața politică, încă nu credem asiă ce-va, de-și voci singuratece din diverse părți s'au răspândit despre o atare posibilitate. Nu credem, pentru că noi presupunem că vocile singuratece sunt până acum numai nisce reflexuri momentane în urmă neplăcutelor impresiuni venite dela partidă puterii și dela guvernulu ei.

Aru fi inse tristu cându românii, în urmă impresiuniloru neplăcute, s'aru decide simplu pentru unu terenu negativu, unu terenu, care, deca se va ocupa până acum, apoi nu-i ga-

simu unu nume mai corespunditoriu pentru densulu cá: *negatiunea negata*.

Fára a ne aruncá în bratiile unui optimismu sangvinicu, suntemu mai aplecati a crede, ca: românii suntu convinsi din destulu de sterilitatea politiceii urmate de diece ani încóce si asiá repetimu indoiél'a nóstra in esact'a informatiune alui „U. L.“ despre români.

Déca e vorb'a sa ne tememu de ce-va, ne tememu cá românii sa nu cada in altu estremu. Se dice, ici si unde, ca suntu si pareri de acele între români, conformu câroru românii sa *fusiuneze* cu partid'a Tiszaiana, cá clubulu natiunalu din Budapest'a. Ceea ce déca s'aru adeverí aru confirmá ca nu suntemu in stare de a desvóltá o politica natiunale a nóstra.

Medium tenere beatu este o dicere fórté sapienta, carea aplicata la noi, la români, ne-aru desbracă deodata de erorile extreme passive si de ale estremei fusiuniste.

Numai pentru casulu acestu din urma adeca, a urmárei celei de medilocu, putemu comptá la respectu si consideratiune mai multa politica si pentru ajungerea mai sigura la calea cea medilocia nu putemu recomandá din destulu studiere a „Causei române la 1872“ de comitetulu conferintiei natiunale din 5—6 Maiu a aceluiași anu.

✧ In Federatiune s'a ventilatu relativu mai multu conferintia dela Alb'aul'á. O corespundintia din Clusiu (?), publicata in Nr. 31, 32, — 924, 925, din 20 Aprile, afla acum multe scaderi acelei conferintie, dintre cari cea mai mare s'aru pareá, dupa tonulu coresp., ca a lipsitu dlu G. Baritiu, carele dupa cátu scimu a fostu invitatú si erá p'aci sa si onoreze conferintia cu presentia sea. Regretámu ca n'a fostu; amu regretá in se si mai multu déca mai tardiu s'aru constatá ca conferintia numai din cauza acést'a n'a avutu alte rezultate, decâtu ca a fostu.)*

Demonstratiuni in Gratiu.

✧ Resbelulu din Spania purtatu de carlisti într'unu modu neumanu provocase inca de multu o polemica inversiunata prin diurnale. Escitarea si animositatea predomnea déjà unele cercuri, cându sosi Don Alfonso impreuna cu soci'a sea la Gratiu.

Se eroise planulu, cá baronulu Rast sa faca o interpelatiune in dieta in caus'a óspelui neplacutu, dara capitanulu tierei aretandu, ca obiectulu interpelatiunei nu se tiene de sfer'a de competintia a reprezentantiloru tierei, nu permise interpelarea. Interpelatoriulu publicá testulu intregu alu interpelatiunei sele refutate într'o fóia publica din Gratiu. Intr'acea Don Alfonso se asiediasa in vil'a sea cá la cas'a sea si se sciá de comunu, ca densulu merge in tóta diu'a pre la 10 óre cu Donna Blanca la biserica catedrala, cu tóte ca se facú atentu la sensatiunea ce domnea in popoliatiune. Elu inse nesocotindu svatulu amicabilu continuá a merge la biserica si provocá nisce escese regretabile.

La 27 Aprile Don Alfonso impreuna cu soci'a sea Donna Blanca mersera la biserica catedrala. O multime mare de curiosi inversiunati, cu deosebire studentii dela ambe scolile inalte, salutara pre óspele cu strigári de „pereat“, Don Alfonso si soci'a sea sea intemparina cu ironia aceste manifestári escesive. Comisarii politiani ce erau de fatia lu svatuiru sa se suie in carutia si sa se indeparteze, dara densulu preferi a stá in tumultulu celu feribilu si numai dupa ce scandalulu se sfersí plecara infantii cátra vil'a loru. Organele siguritatiei publice fiindu surprinse de acést'a intemplanare neastepata nu potura luá mesurile necesarie pentru a preveni pericululu si sentinel'a ajunse la loculu tumultului

dupa ce trecuse totulu. Sér'a se repetira scenele tumultuóse, strigári si fluerári multimei, inaintea vilei, in care locuiau principii. Se arestara 14 persóne, între cari erau 10 studenti. Militia nu se recuirase inca. O deputatiune de studenti, cu profesorulu Ettingshausen in frunte, esoperá eliberarea studentiloru prisionieri, inse acesti'a trebuira sa-si dea cuventulu de onóre, ca nu voru participá mai departe la demonstratiuni. Don Alfonso se facú inca odata atentu, ca sa nu mai mérga la biserica catedrala in interesulu linistei publice, dara densulu respunse ca trebuie sa mai mérga odata si apoi nu va mai veni.

In diu'a urmatóre se repetira scenele tumultuóse. La 9 óre dimineti'a se adunase o multime mare de studenti si discutau despre temparile din sér'a premergatória. Pre tóte stradele se gramadeau curiosii, ómenii siguritatiei publice strabateau stradele inarmati.

La 10 óre Don Alfonso merse cu soci'a sea Donna Blanca iera la biserica catedrala. Inca inainte de a se audí strigári multimei adunate Donna Blanca salutá pre toti într'unu modu ironicu si dede astfeliu ansa la nóue tumulte. Principele coborindu-se din caru fu intemparatu de unu „pereat“ si „abasso“ catrieratoriu. Principii multamira in modu sarcasticu, Don Alfonso esamina studentii prin monocolulu seu, cea ce atitiá mai multu multimea. De asta-data s'au luatú mesuri mai bune pentru sigurate, s'au recuiratu si militia. Studentii se retrasera fluerându in interiorulu universitatiei, agentii siguritatiei publice ii urmarira pâna acolo. Studentii vedindu-se vatemati in dreptulu loru academicu se opusera seriosu. Dupa o incaeratura scurta comisarii fura alun-gati, studentii se retrasera in auditiórie si ocupara ferestrele ce privescu spre biserica catedrala. Indata dupa 11 óre Don Alfonso esindu din biserica se sui in echipagiu între strigári tumultuóse de „pereat“ si flueraturi, si se duse multiemindu in modu ironicu cá si cându li s'aru fi doveditu cea mai mare afabilitate.

S'au arestatu de nou 7 studenti, cari s'au eliberatu mai tardiu afara de medicinistulu Holtzer si de unu farmazeutu. Celu dintáiu s'au datu pre mân'a judelui investigatoru fiindu acusatú de delictulu rescólei si de crim'a violentii publice, celalaltu e acusatú numai de delictulu rescólei — Comisariulu cetátiei, cavalerulu de Wiser, fu batutu reu, asiá încátu jace pre patu si e *necapabilu de servitiu*.

In urm'a tumultelor mai susu descrise primariulu se duse la Don Alfonso si aretandui, ca nu numai studentii ci si dóue tertialitati din poporatiune se invoiescu cu procederea studentiloru, lu conjurá sa nu mai cerceze biserica catedrala. Principele ascultá rogarea si primariulu se duse la studenti, cari si decisera într'o adunare de delegati, ca nu voru mai luá parte la demonstratiuni, déca Don Alfonso nu va calcá pre loculu universitatiei ce e marginitu cu biserica catedrala. Studentii aveau de cugetu sa céra printr'o petitiune cátra consiliulu comunalu estradarea lui Don Alfonso din Gratiu, dara nu incercara acést'a aretandu primariulu imposibilitatea unei atari procederi.

Cu tóte ca studentii erau impacati, totusi se luara mesuri aspre de sigurate. Vill'a principelui erá incungiuurata de militari si fára de acést'a militia din caserne erá consignata fiindu ca locotenentulu dechiarase primariulu, ca déca demonstratiunile se voru continuá se va purcede cu o asprime inesorabile. Intr'adeveru ca sér'a se adunase o multime mare de ómeni impregiurulu Villei, cu deosebire lucratorii dedura contingentulu celu mai mare. Miscarea multimelor durá pâna la diece óre, prin cetate mergeau in susu si in josu patruile tari, husarii

incuiara barierele drumurilor. Unu escadronu de husari fiindu atacatu de multime intrá mai întâiu in actiune sub comand'a locotenentelui bar. Dietfurth. Oficierulu se nesu in totu felulu a risipi massele adunate prin cuvinte mulcomitórie, dara fu insultatu; indata pasira husarii inainte cu sabiele scóse. Asiá li se intempla si celoru trei companii infanteria de soldati, cari erau comandate la loculu unde se petrecea tumultulu masselor. Se aruncara pietri multe si mari asupra soldatiloru. Comandantulu regimentulu colonelulu Pallarini, care inca erá de fatia, si esprima parerea de reu asupra acestei brutalitati, dara multimea neascultandu-lu continuá cu pietrile, atunci comandá colonelulu in persóna cu voce tare: „Inpleti puscile!“ Comand'a acést'a energica opri multimea de a mai sverlí cu pietri, dara urlatulu si flueratulu nu incetá. Militia trebui sa intrevina, se ranira vr'o cáti-va. Studentii nu luara parte la demonstratiunile din sér'a acést'a, ei se retrasera dela tóte manifestatiunile tumultuare, numai plebea erá malcontenta.

Dupa amédi s'a afigiatu la locurile publice indatinatú o proclamatiune a primariulu, care apelându la bunulu semtiu de ordine alu popoliatiunii din Gratiu, o provocá sa se abtiena dela ori-ce escese, cáci altmintrenea se va aplicá legea in tóta rigórea ei. Se opresce cu deosebire strictu adunarea masselor si se provóca parintii, intreprindietori etc. sa impedece pre casnici a luá parte la demonstratiuni. Astadi linistea e deplinu restaurata in Gratiu.

✧ Trecerea unitiloru rusesci la biserica gr. ortodoxa din ce in ce ia totu mai mari dimensiuni. Unu corespundinte din Moseva reportéza diuariulu „Königsb. Hartg. Zeit.“ despre acést'a templare urmatóriele:

„Reintórcerea unitiloru in sinulu bisericeii greco-ortodoxe cuprinde totu mai multu terenu. Pâna si Archiepiscopulu unitu Iosifu, care traiesce într'un'a din manastirile Kievului se rogá sa fia primitu in list'a acelor'a, cari voiescu sa se impreune cu biserica gr. ort. Iosifu care mai inainte a fostu unu archimandritu gr. ort. in Bulgari'a, a trecutú la unire si fu denumitu de cátra Piu IX de archiepiscopu. Observandu inse archiepiscopulu indata ca uniunea nu afla partinire in patri'a sea si nevoindu sa causeze o schisma in poporulu seu, se duse la Kiev. Nu incape nice o indoiéla, ca reimpreunarea tuturor unitiloru din Rusia cu biserica mama gr. or. in curendu va fi o fapta còmplinita.“

Cestiunea

tratatorulu române de comerciú în parlamentulu Angliei.

Din „Press'a“ din Bucuresci estragemu in privintia cestiunei acestei'a démna de atentiunea fia cáru omu care se intereséza de evenimentele ce se desvóltá pre fia-care di in orientulu Europei, urmatóriele:

In parlamentulu Angliei s'a vorbitu din nou despre tractatele de comerciú române. In siedintia dela 19 Aprile totu lord Stratheden Campbell, cu nemarginit'a sea ingrigire despre integritatea Turciei, si fára a tiené contu si de drepturile Romaniei, pre care nu si-a datú nici odata osteníl'a ale studiá, s'a adresatu cátra ministrulu de externe lord Derby si a introdusu din nou in desbatere cestiunea tractatorulu de comerciú române, într'unu modu indirectu; a cerutu a i se comunicá tractatele din 1815 si 1856, in care a dísu ca si Austria si fíguréza, impreuna cu Anglia si Francia, cá garantia pentru integritatea imperiului otomanu si autoritatea Sultanului preste tóte provinciele turcesci.

— Dupa cum ne explica insusi

oficiosulu Standardu, nobilulu si turcofilulu lord Strathede a confundatu pre Romani'a cu provinciele turcesci, in numele câror'a si pentru care are dreptulu a incheiá tractate.

A avutu dreptate nobilulu Lord sa céra copie de pre tractatulu din 1856 — escentrica cerere! — cáci pre cátu se vede nu l'a cetitu nici odata cu atentiune si cu atátu mai putienú vechile capitulatiuni incheiate de buna voie între gloriosii domni români cu Sultanii cei mai putinti, capitulatiuni consacrate de insusi tractatulu din Parisu si de conventiunea din 1858.

A avutu dreptate nobilulu Lord a cere copii de pre acelu tractatu, cáci se vede ca nu l'a cetitu nici odata nici in intregulu nici in detaliu (art. 23), si cu atátu mai putienú vechile nóstre capitulatiuni, spre a se convinge ca Romani'a nu e o provincie turcesca, ci unu statu autonomu si suveranu in bas'a chiaru a acelu tractatu, si ca deplin'a libertate de comerciú si dreptulu de a incheiá tractate de comerciú resulta anume din art. 23 alu tractatulu din Parisu.

Lord Derby, ministrulu de externe, a pusú indata cestiunea pre teremulu pre care se putea discutá. S'a miratu mai întâiu de cererea unor copii de pre nisce tractate pre care tóta lumea le-a cetitu, si cari, a dísu ministrulu, se pótu gasi chiaru in bibliotec'a camerii lordiloru.

Apoi lord Derby a spusú ca cestiunea nu s'a schimbatu întrú nimicu din ceea ce erá acum câte-va septamâni cându a mai fostu interpelatu. Lord Derby a dísu ca Austria nu se lapeda de angajamentele sele din tractatulu din 1856, dara intielege acestu tractatu in modu diferitu de Pórtá si de Anglia; adeca, Austria crede ca Romani'a póte incheiá tractate de comerciú fára autorisati'a seu sanctiunea Portii. Totu asemenea intielege si Germani'a si Russi'a.

Tóta cestiunea, dice lord Derby, se reduce numai la acést'a: Este seu nu necesariú consimtiementulu Portii?

Cestiunea, a adausu ministrulu Angliei, se afla pre calea diplomatica si nu e téma ca va turburá pacea Europei.

Iéra motiunea lordulu Stratheden s'a respinsu.

Acest'a este resumatulu discutiunii parlamentarie in cestiunea de care vorbimu.

Spre a fi si mai bine intielésa acést'a discutiune ce ne intereséza, vomu reproduce chiaru cuvintele lordulu Derby, dupa „Standard“:

„Lord Campbell, dice „Standard“, adresá o umilita cerere cátra coróná pentru a i se procurá copiele de pre tractatulu dintre Marea Britania, Austria si Francia subscrisu la Vien'a in 1815, si de pre tractatulu dintre Marea Britania, Austria si Francia subscrisu in 1856, Aprile 15. Lordulu atrase atentiunea asupra schimbárilor ce s'au urmatu de curendu in Europ'a, si asupra alterárei positiunei ce au causatu unele mari puteri altor'a. Oratorulu adause ca, déca va izbucni vre-unu conflictu, care ne aru chiemá sa intervenimu in cestiunea orientulu Austri'a este singurul aliatu posibilu pre care Anglia póte contá. Lordulu mai dise, ca positiunea intereselor dintre Austria si Francia se afla chiaru acum cam asemenea cu aceea ce a predominitu cându s'a anecsatú Nizz'a si Savoi'a in 1860 la Francia, asemenea cu aceea din ajunulu invasiunei in Danimarc'a 1864, asemenea cu aceea din ajunulu trecerei rasiloru preste Prutu in 1853, si cu aceea dinaintea tramiterii depesiei care a provocatu resbelulu franco-germanu.“

— Lord Derby, respundendu, dise:

„Nu sciu déca este seriósá cererea nobilului meu amicu in privintia acelorú tractate... Aceste tractate s'au publicatu déjà de multu, si a le retipari aru fi o risipa de bani pu-

*) Toem'a primirámu convocarea conferintiei pre 23 Maiu st. n. la Sabiiu. O vomu publicá in nrulu viitoriu. R.

blici. Tractatele la care se referă nobilul lordu se potu găsi în colecțiunea actelor de statu în bibliotecă a acestei camere. Eu credu înse că nobilul lordu a facutu motiunea acésta cu scopu de a-si manifestă opiniunea ce are (ceea ce este cu totul în dreptu a face atât în acésta cât și în ori-care alta materia.), asupr'a unei părți speciale din cestiunea orientului privitorie la pozițiunea guvernului român. Sunt datori înse a spune că este o mare diferință între pozițiunea unui membru independent în acésta materia, și aceea ce o are o persóna, care, cu tota modestiă, represintă acésta țiera, și eu nu credu că o motiune că acésta ofere fără inconvenientu oportunitatea pentru guvern de a-si exprime opiniunea sea. Amu aretat acum câte-va septamăni, spre respunsu la întrebările nobilului meu amicu, în ce pozițiune se gasea acésta cestiune a tractatelor de comerț cu principatele: și nici o schimbare nu a avutu locu de atunci.

Amu spusu atunci și repetu si acum „că nu esista nici unu motivu spre a presupune că guvernulu Austriei s'a ganditu vre-odata la violarea tractatelor în vigóre.” Guvernulu Austriei a observatu totu-déun'a obligatiunile se de din tractate, și tota dificultatea de adi a resultatu din o interpretare diferita de a altoru puteri asupr'a acestoru obligatiuni. Guvernulu român se crede în dreptu a încheia ore-cari conventiuni cu statele vecine, și tota cestiunea stă aci, deca între conventiunile ce se potu încheia fără autorizatiunea Portiei, intra și tractatele de comerț. Austri'a crede că dă, și noi suntem de opiniune contraria; dăra toti sunt de acordu că deca s'aru obținé sanctiunea Portiei, nici unu prejudiciu realu nu aru resultă din încheerea unoru asemenea tractate. Noi amu creditu totu-déun'a că deca Pórt'a aru fi procedatu cu o maniera ore-care, sanctiunea sea nu ara fi fostu refusata. Cestiunea, dăra, se marginesce aci. Unele puteri mari ale Europei credu că acestu dreptu apartiene guvernului Romaniei, fără sanctiunea Portiei. Noi, de alta parte, nu credemu astfelu; dăra amu fostu dela începutu dispusi să consiliâmu pre Pórt'a să cedeze. (we have been from the beginning prepared to advise the Porte to make the concession.) Cu tóte acestea nu potu consideră acésta că o cestiune européna, seu de natura a aduce unu pericolu seriosu pentru pacea Europei (aplaude).“

— „Dupa câte-va cuvinte ale lordului Campbell spre respunsu lordului Granville, motiunea s'a respinsu.” „Press'a” încheia revist'a sea asupr'a cestiunei cu urmatórea observatiune:

— Mai nainte de a terminá, și spre complectarea celor de susu, aducemu aminte lordului interpelatoriu Stratheden tractatulu de comerț încheiatu între regin'a Engliterei Elisabet'a și Petru, domnulu Romaniei. Si spre a se convinge de adeveru, nobilul lordu nu are de câtu a deschide și a ceti în: „Celectiunea (tipărita în limb'a latina și englesă) a d-lui Hacklyt publicata în 1599, în 4 volume. Textulu tractatului din 1588 (27 Augustu) între Petru, domnulu român și regin'a Elisabet'a se gasesce publicatu în alu 2-lea volumu alu numitei colectiuni, pagin'a 290.

Acésta nouă sorginte va putea luminá și mai bine pre nobilulu lordu englesu.

A p e l u *

În Vinerea Pasciloru la dóue ore d. a. s'a escatu în cetatea noastră Sasu-Sebesiu și anume în suburbiulu Ioseni și în saxoni unu focu mare, care pâna

*) Redactiunea acestei foi e gat'a a primi contribuiți și cuitandu-le ale tramite la locul destinat. R.

sér'a prefacú în census 59 case și 67 alte edeficie economice (siuri). Mai bine de dóue tertialități dintre familiile nenorocite sunt români și ceilalti sasi. Acésta mare nenorocire a adusu pre acesti confrati ai nostri la sapa de lemn, foculu li-a consumatu totu și astadi suntu peritori de fôme și numai dela misericordi'a confratiloru lor din tóte părțile astépta o posibila alinare a doreriloru lor: dreptu acea Comitétulu subscrisu instituitu spre scopulu ajutorări acestoru familie nenorocite se adreséza în numele loru către onorabil'a noastră inteligință, că facendu colecte pre sém'a acestoru nenorociti să le administreze comitetulu acestui'a sub adres'a dlui adv. Iacobu Bojitia, dimpreuna cu consemnarea benefactoriloru pentru a se publicá, și banii incursi a se tramite fără amanare la locul destinat.

Sasu-Sebesiu în 22 Aprile 1875.

În numele comitetului:

I. Tipeiu m/p.
protopresb.

I. Bojitia m/p.
adv

Articulu de lege XXXV. din an. 1874

CAPU X.

Esecutabilitatea documentelor notariali.

§ 111. Documentulu notariulu dă dreptu la executiune, deca în acél'a afara de recerintiele generale s'a stabilitu implinirea cutărui obligamentu, totodata s'a precisatu numele îndreptatului, a obligatului, titlulu de dreptu și obiectulu obligamentului.

Cumca faptele, dela cari depinde implinirea obligamentului, s'au intemplat, este a se atestá prin documentu publicu.

§ 112. Suplic'a pentru executiune este a se substerne acelei judecatorie, carea în caus'a subversanta în casu de procesu aru fi competentă. Substernerea suplicei, ordinarea executiunei, și procedur'a ulterioară, încâtu legea presinta nu dispune altucum, se intempla dupa regulele procedurii civile.

§ 113. Partea obligată pôte face exceptiuni contr'a executiunei ordinate:

- a) deca judecatori'a nu e competentă;
- b) deca negociulu juridicu din documentulu notariulu, pre care se baséza executiunea, este nevalidu;
- c) deca documentulu este falsu, ori falsificatu;
- d) deca espeditiunea documentului publicu nu posedé recerintiele §§-loru 139, 140.
- e) deca judecatori'a a ordinatu executiunea contr'a reguleloru din § 111;
- f) deca obligamentulu, în urmarea faptelor intemplate dupa estradarea documentului, a încetatu în parte seu de totu, ori deca partea îndreptată a încuviințiatu prorogarea terminului pentru implinirea obligamentului.

§ 114. Partea executandă are dreptu, în 8 zile dela primirea decisiunei esecutionale, a predá exceptiunile se executoriului ori în scrisu, ori ale substerne acelei judecatorie, — carea a ordinatu executiunea.

Dovedile, pre cari se baséza exceptiunea, suntu a se substerne de odata cu exceptiunile.

Exceptiunea insinuata nu împedeca efeptuirea executiunei.

§ 115. Deca exceptiunea s'a predatu executoriului, acésta substerne indatu judecatoriei esmitetóre ori recercatóre exceptiunea respectiva protocolulu facutu despre exceptiuni dimpreuna cu dovedile alaturate.

§ 116. Judecatori'a respinge din oficiu exceptiunea intardiată ori gresitu adiustată (§ 114). Partea escipietóre contr'a decisiului respingatoriu pôte face plansóre de nulitate.

Iéra deca exceptiunea s'a aflatu de apta spre pertractare, pertractarea, dupa calitatea judecatoriei, se intempla pre cale sumaria ori protocolara.

§ 117. La procedur'a exceptiuniloru, afara de casurile cuprinse în §. 112 lit. a) și e) numai documentele potu servi de dovede. Dăra deca autenticitatea documentului privatu întrebuintiatu de dovedă nu s'aru

recunósce prin partea esecutatória: esecutul are dreptu a dovedí autenticitatea documentului prin juramentu principalu imbiatu părții contrarie înse fără că acestu juramentu sa póta fi reimbiatu.

§ 118. Deca s'aru face exceptiunea, ca espeditiunea nu consuna cu originalulu pastratu la notariulu publicu, seu ca originalulu nu e provediutu cu recerintiele unui documentu publicu, judecatori'a, înainte de a decide caus'a în merit, pre notariulu publicu, lu provóca la presentarea documentului originalu; iéra deca originalulu se afla în pastrare la unu notariu, care locuesce pre teritoriulu altei judecatoriei; spre censurarea acestui'a se recerca judecatori'a respectiva.

§ 119. Dupa finirea pertractării judecatori'a hotaresce prin decisiune. În contr'a decisiunei remediele de dreptu se întrebuintéza dupa cum prescrie procedur'a civilă.

§ 120. Sub decurgerea executiunei suntu a se observá urmatóarele regule:

- a) deca exceptiunea s'a respinsu pre bas'a §-lui 116, executiunea se continuă;
- b) Deca spre dovedirea exceptiunei s'a prezentatu unu atare documentu a cărui esactitate chiaru si înainte de pertractare se află de verosimila: prin acésta se suspende cu totul continuarea ulterioară a executiunei.
- c) Deca atare documentu privatu servese de dovedă exceptiunei; prin acésta se suspende numai licitatiunea;
- d) Deca exceptiunea s'a respinsu în urmarea pertractării: este a se asteptá pâna cându decisiulu intra în valóre de dreptu;
- e) Deca din caus'a, că documentulu notariulu este falsu ori falsificatu, se întéza procesu criminalu: pâna cându sentinț'a judecatoriei criminale nu se radica la valóre de dreptu, nu se pôte continuá.

§ 121. Deca se adeveresece, că faptele, pre cari se baséza exceptiunea, nu suntu adeverate seu se adeveresece că exceptiunea s'a facutu numai cu scopu de a se traganá executiunea, — partea escipietóre se pedepsece cu o glóba pâna la 1000 fl.

§ 122. Atátu partea actora, deca s'a respinsu cu executiunea, câtu și partea obligată, deca sub decursulu executiunei n'a facutu usu de exceptiuni, ori n'a doveditu cu documentu: dreptulu seu lu pôte validitá prin procesu deosebitu.

CAPU XI.

Procedere în privinț'a lasamintelor (remasitielor).

§ 123. Competinț'a notariului publicu în privinț'a lasamintelor și pâna cându acésta se va regulá prin o lege deosebită, se stabileste prin urmatorii §§.

§ 124. Judecatori'a de lasaminte, — procedur'a de ereditate, încependu dela inventare, o pôte concrede în parte seu preste totu notariului publicu. În casulu acésta notariulu publicu este datoriu afara de dispusetiunile §-lui 125. a le implini tóte câte le prescrie § 563. și cei urmatori din articulu de lege LIV. an. 1868.

Finindu-se procederea, notariulu publicu este datoriu a substerne judecatoriei esmitatórie tóte actele.

§ 125. Publicarea testamentului, numirea curatorului pentru cei absenti, mai de parte în acele casuri cându ereditatea consta din avere imobilă, — incorporarea acesteia pre numele moscenitoriloru, precum și predarea; îndrumarea părților la calea procesului; dispusetiunile despre asigurarea și manipularea lasamentului de sub lite; în urma: în casuri, cându procederea lasamentaria are a se intemplá pre calea sumaria și moscenitorii interesati nu se potu impacá, seu deca partea îndrumată la procesu, nu si-a începutu procesulu în terminulu preclusu, — impartirea și predarea lasamintelor în totu casulu se tienu de competenț'a judecatoriloru.

§ 126. Deca notariulu publ. trece preste marginile competenției se: mostenitorii ori legatorii interesati au dreptu a face plansóre la judecatori'a lasamintelor, și judecatori'a în acestu casu, avendu a i se substerne actele lasamentului ori continua însa si procederea ulterioară conformu legiloru, ori da instructiune notariului publicu pentru aface-rile ulterioare.

§ 127. Remediele de dreptu, ce s'aru face sub decursulu procedurii de lasamentu în contr'a lucrărilor notariului publicu, în totu casulu au să se substérna deadreptulu la judecatori'a lasamintelor și acésta dispune cu ele în întielesulu legiloru vigente.

§ 128. În casuri de acele unde procedere judțială nu este a se începe din oficiu: mostenitorii înca lu potu incredinț'a pre notariulu publicu cu efeptuirea impartirii ereditatii.

CAPU XII.

Insarcinari judecatoresci.

§ 129. Notariulu publicu în casurile prescrie în acésta lege, la insarcinarea judecatoriei procede dupa regulele ce servescu de cinsura preste totu pentru esmisii judecatoriei; iéra raportulu seu dimpreuna cu tóte actele, cu banii și cu hartiile de pretiu primite în decursulu procedurii se oficiale, — le substerne în decursu de 48 ore dupa finirea procedurii acelei judecatoriei dela carea si-a primitu esmisiiunea.

În casuri speciale judecatori'a pôte dá terminu notariului publicu pentru substernerea raportului, și la ținerea aceluia lu pôte constringe și prin glóba pâna la 100 fl.

§ 130. Inventarea averiloru de fideicomis preste totu, iéra inventarea maselor concursuale numai atuncă are a se concrede notariului publicu, deca neînsemnata seu îndepartarea averiloru n'aru recere dispusetiuni mai corespundietóre scopului.

§ 131. În cause mai însemnate efeptuirea licitatiunei se concrede notariului publicu, din ori-ce motivu să fia ordinatu judecatori'a licitatiunea.

Ficsarea și publicarea terminelor de licitatiune, precum și incunoscintiarea părților interesate, în procederea concursuala ereditaria, dispune notariulu publicu însusi.

§ 132. În cause de acele, cari notariulu le plinesce că comisariu alu judecatoriei, citatiunile și immanuarile le efectuesce în întielesulu reguleloru vigente.

(Va urmă)

Comitatulu Zarandului în Apr. v. 1875.

Domnule Redactoru! Unu incidentu petrecutu în zilele aceste pre la noi, me face a ve adresá aceste renduri cu rogarea că să binevoiti a le dá locu în „Telegr. Rom.” de si acum de asta-data nu voi face nici o placere o. p. cetitoriu cu aceste. Din capulu loculu dechiaru că nu sum condusu de nici o pasiune la acésta, ci de curat'a dorintia că să ne veda lumea în tóta golaciunea noastră și apoi să si pronuncia verdictulu impartialu, condemnandu pre culpabili, deci ad rem.

În 16/28 Martie a. c. s'a facutu alegerea de preotu gr. cat. în comun'a Zdrapti în loculu suspendatului parochu G. M. — Credea omulu că cu suspendarea totale dela servitiile preotiesci a disului preotu gr. cat. de o parte se va pune stavila abuseriloru și scandalorulu ce se faceau prin acésta; iéra de alta parte, ca cerendu trebuinț'a se va implini loculu acestui'a prin unu individuu aptu și onestu; dăra durere, astfelu de credinț'a a fostu ilusoria și în realitate o amagire din cele mai amare.

Ce să vedi? Numai de câtu dupa suspendarea amintitului preotu gr. cat., unu cantoru dela biseric'a gr. or. si-a bagatu în capu că i-aru stá bine cu eptatirulu dupa grumadi, și astfelu mai întâiu pre sub mână s'a încercatu a-si face partida că „să se faca popa unitu” și dupa ce spiritulu — dăra nu celu sântu, ci celu de rachiu — i-a usiuratu realisarea propusului seu aci în comună, se duse pre de parte la Halmagiu — la prot. gr. cat. — și Logosiu și ce a facutu ce n'a facutu, la diu'a mai susu aretată s'a facutu alegerea lui de preotu și are mare speranta că la pasci va impartí binecuvantari în biseric'a gr. cat. cea de scanduri și în care plóua că si afara. — Deca aru fi numai atât'a putienu m'aru interesá și nici că a-si fi inco-

modatu o. p. cetitoriu cu astfelu de impartasiri; inse unu reu totu-déun'a e urmatu de alte rele si in casulu acest'a de forte multe. Ve puteti inchipui, d-le redactoru, câte abusuri s'au facutu aci cá sa-si capete numitulu cantoru partida! Câte adalmasiuri, câte promisiuni false, seduceri cá sa tréca mai multi locuitori la conf. gr. cat., cari tóte 'si-au de consecintia demoralisarea poporului! N'a succésu totusi a inolá nimicu, — dara apoi la alegere sa vedi minune! Seversindu-se aceea nu in biserica gr. cat., ci la cas'a cranicului gr. cat., s'au dusu multi din curiositate si dintre credintiosii gr. or. si d-lu prot. Birt'a a avutu bunatate a scrie in protocolu 29, dicu dóuedieci si noua, de capi de familie, cari toti suntu gr. or. si acést'a cá sa, se arete numerulu gr. catoliciloru cátu de mare, cáci altcum abiá suntu 15 familii. A voitu d-sea a mai constitui si curatori bisericesci, inse facendu-se obiectiune ca cutare si cutare e „neunitu“, cá sa nu-si strice totu lucrulu s'a reculesu si a amanatu constituirea pre alta data. Tóte aceste si inca si alte mai multe suntu fapte implinite, care forte multu detrugu din reputatiunea d-lui prot. Petru Birt'a, fostu nu de multu juratu séu adjunctu de solgabireu, si fiindu ca tóte aceste s'au facutu pre cont'a ordinarietului din Logosiu, care póte nu va avea cunoscintia despre astfelu de abusuri — dandule aceste publicitatei protestezu serbatoresce contr'a astfelu de procedere ilegale si credu ca se va nulificá.

Vorbescu despre proselitismu aci, d-le Redactoru, pentru aceea permiteti-mi sa facu lumei cunoscutu, cum s'au facutu unitii in acestu comitatu si respective in tractulu de susu, si acést'a basatu pre date positive.

In acestu tractu se afla deci uniti: 1. in Baia de Crisiu, 2. in Bucuresci, 3. in Zdrapti, 4. in Curechiu, 5. in Bud'a si 6. paremi-se in comun'a Juncu.

1. In Baia de Crisiu nepotendu reesi fostulu parochu gr. or. Birt'a — tatalu D. Birt'a din Halmagiu — de protopopu fatia cu fericitul I. Basi'a, din mania s'a facutu unitu, se intielege cu câte-va rudenii, au trasu si biserica cu sine si cu incetulu mai toti credintiosii gr. or.

2. In Bucuresci, avendu fisculu domeniu mare — se dice — ca pentru cá sa aiba cui concedre unele afaceri mai merunte cu acést'a, s'a agitatu pentru o desbinare ce succedându, primulu preotu gr. cat. a fostu unu Domsia, unu preotu cultu, care a repausatu putieniu inainte de 1848.

3. In Zdrapti murindu preotulu gr. or., rudeniile acestui'a au facutu pactu cu unu ore care individu aptu sa vina aci de preotu, inse cu conditiunea ca numai pâna cresce fiulu repausatulu parochu, cá sa póta urmá acést'a tatalui seu. Crescendu acést'a, rudeniile insistau pentru realisarea conditiuniloru din pactulu facutu, dara in zadaru poporeni nu s'au inoitu a demite pre iubitul lor parochu pentru scandalosulu tineru a repausatulu. Acést'a cu vre-o câte-va rudenii se face unitu, si acolo e primitu cu bratiele deschise, lu face popa, vine acasa 'si face o biserica de scanduri, 'si incepe activitatea cu abusuri si seduceri cá sa tréca ómenii la confesiunea gr. cat., comite crime, in vre-o 2—3 rendui a fostu in carcere pre câte 1 anu pâna ce 'lu suspendara acum totalmente.

4. Cam in 1865 unu amaritu de cantoru din Curechiu vrea a fi aci invetiatoriu nu-lu voiesce nime, nu potú fi recomandatú nici din partea protopopului, se mania, se face unitu si in scurtu eata-lu popa si are acum 7 familii unite.

5. In Rud'a in urm'a unui conflictu a preotului — acum repausatu — cu poporulu, cá din nori vine unu

preotu unitu — unu individu eliminatu dela teologia din Sabiiu cam prin 1863—4, se apuca si acést'a sa-si faca partida si are câte-va familii.

6. In comun'a Juncu, unu saténu ce traia cu imblacii si cu cós'a, nu póte fi cantoru, preste câte-va septamâni e popa unitu, dara pre cându i-a fostu crescutu barb'a s'a mutatú la cele eterne si cu elu paremi se si credinciosii sei pâna in 3 familii la numeru.

Acum sa vedemu purtarea preotiloru gr. cat. — O marturisescu ca a-si fi prea lungu si gretiosu cându a-si enumerá tóte faptele acestor'a.

Cu esceptiune a celui din Bai'a de Crisiu, suntu ómeni desbracati de totu simtiulu de onóre si de morala. Spre a-si inmultí numerulu credinciosiloru se folosescu de apucaturile cele mai dejositorie si inmorali, — prin carcima séu unde suntu mai multi ómeni adunati vorbescu, — nu predica — ca legea neunitiloru e rea, ca numai a unitiloru e buna si santa, — apoi conturba pre preotii gr. or. in oficiulu lor.

S'a intemplatú cam in 1865 ca ducendu-se preotulu gr. cat. din Bucuresci se inmormenteze unu gr. or. in Cristioru, parochulu de aci inca a mersu si s'a facutu unu scandalu mare trantindu ambii preoti praporii si cártile, unulu acelu-laltu, de pamentu si injurandu-se. — Botéza preotii gr. cat. copiii gr. orientailoru sub cuventu ca nu-i scrie in protocolu si apoi nu-i va potea asentá la militia, — apoi la cununii aci 'si jóca rolulu de minune seversescu cununii a numai pentru 50 xr. v. a. si fiindu ca dupa stol'a staverita tacs'a cununiei se urca la gr. or. la 6—7 fl. v. a. — pricepu aci si sied'a ppésca — multi se duc de se cununa la gr. cat. iéra cátu la cununatu, de-si n'a trecutú dupa formalitati — lu scria de unitu si protestéza ca preotulu gr. or. sa nu se mai atinga de cutare ca e unitu, — cununa ori pre cine fára vestirile prescrise si asiá s'au constatatú bigamii si au fostu apoi unii incarcerati si unii suntu acum sub cercetare criminala. — Pandescu, cându preotii gr. or. au ce-va neplaceri cu atare poporénu de ai lor si numai decátu folosescu oca siunea de respectivulu se da unitu. — Sciu unu omu in Bucuresci, care de 4 ori, dicu de patru ori, a trecutú dela o confesiune la alt'a, de câte ori adeca se certá cu unulu séu cu celalaltu preotu. Déca d. e. face dauna o vaca a unui poporénu parochului gr. or. si acést'a 'si cere pre calea legei desdaunare, acel'a numai decátu se mania si dreptu resbunare se da unitu si apoi preotulu gr. cat. lu primesce cu bratiele deschise. Casuri de aceste in comun'a Bucuresci suntú prea multe. De ce nu suntú capaci astu-feliu de ómeni fára caracteru, fára moralu? — togmai astu-feliu e si candidatulu de acum din Zdrapti. —

Caus'a scolara patimesce forte multu prin astu-feliu de preoti. In 1864 in comun'a Bucuresci, la staruintia prot. Basi'a, s'a fostu inceputu a se edificá o scóla forte frumósá, dara preotulu gr. cat. a luatú-o prin satu strigandu ca care se da unitu nu e iertatu a-lu silí sa duca pétra si lempe la scóla cáci asiá are porunca dela Logosiu, — numai decátu s'a facutu o larma mare in satu si s'au fostu si insinuatu de uniti vre-o 30 capi de familie pâna cându fericitul prot. Basi'a s'a grabitu a recercá pre judele de cercu, de acést'a si-a revocatu ordinatiunea pentru facerea scólei si abiá s'au restabilitu ordinea si au reintorsu cei 30 individi; iéra biat'a scóla si astadi nu e gat'a. —

Acum domniloru capi ai greco-catoliciloru! Sa cugetámu seriosu asupr'a celoru insirate aci si apoi sa ne intrebámu: Facu astfelu de preoti servitie bisericesci d-vóstre? carea,

asiá credu, 'si are de scopu lumina-rea si moralisarea poporului? Facu astfelu de preoti servitie bieteí nóstre natiuni si in specie poporului nostru zarandanu?

Nu, domniloru, astfelu de preoti nu numai ca nu facu servitie bisericeí d-vóstre, ci mai tare o compromitu pre aceea, iéra poporulu nostru ii causéza nespuse daune, cáci ii strica moralu si simtiulu religiosu si apoi ce e unu poporu fára de aceste?

Déca suntú credinciosii gr. cat. in Zarandu apoi bine, nu vi-i rapescenime! Nu aru fi mai bine pentru tóte aceste comune, unde aveti credinciosii, sa se constitue unu preotu singuru — fiindu in tóte abiá 40 familii gr. cat. — si apoi acést'a sa fia omu cultu onestu si la inaltimea misiunei sele decátu 4 preoti — cá sa dicu asiá — prapaditi si cari mai pieru de fóme. Déca d-vóstra voiti a face propaganda pentru inmultirea credinciosiloru gr. cat. in Zarandu, apoi pre calea ce a-ti apucatu nu ve-ti potea ci mai bine aru fi sa tramiteti ómeni culti si seriosi de preoti, — si nu lepadaturele nóstre — si apoi acést'i prin seriositatea, cultur'a si tactulu lor, mai in graba aru ajunge la rezultat. In fine, domniloru, ori-care ve va fi scopulu, ve rogu sa fi-ti cu considerare la impregiurárele, in care traimu, cáci credu ca aru fi tempulu cá baremu noi sa nu ne stricámu si usurpámu. — Domniloru! sunteti in pusetiune a pune stavila decadintiei moralei poporului, care s'a inceputu in acestu comitatu, prin preotii cum ii arataiu, faceti acést'a si preste trecutú vomu trage unu velu. Continuati inse calea apucata apoi ve preparati a ve legitimá inaintea lúmei si a lui Ddieu, cáci urmárele se vedu pân'acum si iau dimensiuni infricosiate! Dixi et salvavi animam meam!! B.

Varietati.

**Instalarea Présantiei Sele P.* Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu avú locu Dumineca in 20 Aprile. Cá mandatariu arhiepiscopescu a functiunatu P. Prot. Ioanu Hanni'a.

**Adunarea generala a scaunului Sabiiului* este anunciata pre 12 Maiu st. n. Obiectele de pertratate suntú: 1) Incunoscintierea reg. ministeriu ung. despre inceperea functiuniloru sele; 2) Incunoscintierea ministrului reg. ung. de comunicatiune despre inceperea functiuniloru sele; 3) Emisulu ministeriale prin care se aviseza dotatiunea salariale; 4) Propunere spre infintierea unui oficiu metricu; 5) Alegerea presiedintelui si vicepresiedintelui pentru comisiunea de reclamatiune in afaceri de contributiunea dupa case; 6) Propunere in privinti'a pertratárei unoru cestiuni de natura economica pre basea articulu de lege XVIII 1871; 7) Suplic'a comunei Cismadia in privinti'a transcrierei unei obligatiuni de statu; 8) Aplacidarea unei dotatiuni pentru invetiatoriulu gr. cat. din Siur'a mica; 9) Aplacidarea unui adausu ad personam, la salariulu notariulu com. din Slimnicu; 10) Asemenea pentru notariulu comunale din Gurariulu C. Viletiu; 11) Incuviintiarea unei dedicatiuni facute de cátra comun'a Sadu Asociatiunei române pentru cultura si literatura; 12) formarea unui fondu pentru unu spitalu alu jurisdictiunei; 13) esaminarea ratiotiuniului casei scaunale; 14) Curentie.

**Tergulu de tíera de Luni* a fostu mai putieniu decátu de midilocu. Cumparatori forte putienii, mai multi vendiatori. Inca si furii suntú nemul- tiamiti cu tergulu, pentru-ca in raru celu mare de ómeni nusi potú face mendrele dupa urit'a lor pofta.

**S. d. T.* spune ca Vineri nóp-tea s'a intemplatú in dumbrav'a Sa-

biului unu omoru impreunatu cu rapire. „Omorítulu“ inca nu murise pâna la insirarea notitiei despre intemplanrea acést'a deplorabile in fói'a citata. Faptuitorii suntú in mân'a justitiei.

**Contr'a injuraturiloru.* In senatulu italianu a facutu senatorulu *Angioletti* unu amendamentu la proiectulu de codic'a penala, conformu cáruí injuratorii sa se pedepsésca cu inchisóre de o luna de dile si s'a primitu cu mare majoritate.

**Falsificate de note de statu* de 1 fl. suntú in circulatiune. Falsificatele suntú pre harthia ordinaria de cancelaria, desemnele intr'o stare forte primitiva, sirurile testulu suntú strimbe, cuvintele: „*allen landesfürstlichen*“ suntú intr'un'a; in sirulu alu doilea in cuventulu „*bei*“ „*b*“ e despartitu de „*ei*“; in cuventulu „*Zahlungen*“ „*b*“ e despartitu de „*l*“; in sirulu alu treilea cuvintele: „*Folge gesetzlicher Bestimmungen*“ suntú forte resfirate; in cuvintele: „*Einen Gulden*“ silab'a „*nen*“ din cuventulu dintáiu e despartita si cele dóue litere din cuventulu din urma aterna in jos.

**Teatru.* Dlu G. Popescu si-a schimbatu program'a anunciata de noi Dumineca, dandu Luni sér'a o representatiune.

Nr. prot. 71 — 1875.

Edictu.

Ioanu Fauru din Apoldulu superioru, scaunulu Mercurei, carele de doi ani de dile a parasitu pre legiuit'a sea socie Susan'a Petru Fauru totu de acolo fára a se scí ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatulu scaunu ppscú in terminu de unu anu si o di, anumitu pâna in 19 Aprile 1876, cáci la din contra procesulu divortialu asupr'a i intentatu se va pertractá si decide si in absentia lui. —

Mercurea in 18 Aprile 1875.

Scaunulu ppscú gr. or. alu Mercurei.

I. Drocu,
Adm. prot.

(1—3)

Nr. 81/1875.

Edictu.

Prin care Mari'a Lazaru Mateiu maritata Vasiliu Stoicanu din Cristianu scaunulu Sabiiului, de tempu mai indelungatu prebegita, fára a se scí loculu petrecerei ei, se indetoreza cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia computandu, negresitu sa se presenteze inaintea forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu intentatu asupr'a-i de barbatulu ei, se va otari si in absentia ei.

Sabiiu 11 Aprile 1875.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopresbiteratulu tract. Sabiiului I.

(2—3)

Librari'a Socecu et Comp. Bucuresci.

Calea Mogosiói Nr. 7.

Anuncie aparitiunea primei serii a scrieriloru lui Vasilie Alesandri „*Teatru*“ 4 volume 8º formatu Charpentieru harthie velina, tipariu elegantu.

De vendiare la tóte librariile din tíera pre pretiulu de 20 lei noi pentru 4 volume.

Spre finele lúnei lui Maiu anulu curentu va aparé seri'a II-a „*Poesii*“ si pre la finele lui Octombrie seri'a III-a „*Prosa*“ de d. Vas. Alexandri, cároru serii voru urmá imediatu:

Poesiile lui Dim. Bolintineanu.

(2—3)

Dr. Ioane Mog'a, locuesce acum'a definitivu strad'a urezului Nr. 19 etagiulu I.

Intratulu prin ulitióra.

(3—3)